ILUSTROWANE WIADOMOŚCI FILATELISTYCZNE

Nr 86 | Listopad 1938 | Rok VIII

Bloczki stratosferyczne
już się ukazały
GWIAZDA POLSKI

Posiadamy jeszcze ograniczony zapas który oferujemy po cenach następujących:

niestemplowany 3.—

stemplowany sp. kas. pamiątkowym 3.50

Na oryg. liście z odpowiednimi stemplami	6.—
Ciekawy dokument!	

NAKŁAD BLOCZKÓW WYNOSI TYLKO 60.000 SZTUK

Kartka ze znaczkiem obiegowym i z kasownikiem **stratosferycznym** tylko 75 groszy

INNE KASOWNIKI PAMIĄTKOWE W WIELKIM WYBORZE

ZNACZKI POLSKIE

wykazują od lat

STAŁĄ ZWYŻKĘ CEN

Z bogatych zbiorów znaczków polskich, które zawsze były specjalnością naszej firmy, oferujemy kilka gatunków po cenach specjalnie okazyjnych:

1918, pomnikowe 5/2, 10/6, 25/10, 50/20 fen 4 wart. ✳ —.95.
Dto 10/6 nadruk odwrócony ✳ 4.—
Inne wart. z nadr. odwróconym na składzie.

P. P./G. G. W. 10 fen II nakład z błędnodrukami
„K" odwrócone
„S" wyskoczone
„I" rozstawione
Poczto zamiast Poczta
wdłg. podręcznika Łaszkiewicza (IKAROS) wartość 24.—
4 błędnodruki w parkach tylko **20.**—
Olbrzymi wybór innych błędnodr. tego ciekawego wydania — prosimy o listy braków.

1919, Poznań 5/2, 5/7,5, 5/20, 10/25 10,40 fen 5 wart. ⊙ 4.50
dto na oryg. liście „ 4.90
Liczne błędy tego wyd. na składzie.

1934, Wystawa Katowice 20 i 30 gr. 2 wart. na liście z kasownikiem pamiątkowym tylko 9.—
dto w czworoblokach na oryg. arkusiku pamiątkowym, tylko 35.—

CENY TYLKO DO 30 LISTOPADA 1938 WAŻNE.

1920, urzędowe 3, 5, 10, 15, 25, 50, 100, 150, 200, 300 i 600 fen, 11 wart. ✳ —.90
dto papier prążkowany 5, 10, 15, 25 i 50 fen 5 wart. ✳ —.70

S. O. 1920
1920, 5, 10, 15, 25, 50 fen, 1,— 1,50, 2,—, 2,50, 5,— koron 10 w ✳ —,60
dto 10 w ⊙ —,85

I POLSKA
WYSTAWA
MAREK
5 5

1919, 5, 10, 15, 25 i 50 fen ząbkow. na oryg. liście z specjalnym kolorowym kasownikiem
Seria na liście tylko —.75

Poczta Polska
1919, wydanie krakowskie
wszystkie znaczki z gwar.
PROF. MIKSTEINA

opłatne	
6 halerzy	✳ ⊙ 3.50
25/80 „	✳ ⊙ 1.—
40 „	✳ ⊙ 3.75
50 „	⊙ 2.25
60	⊙ 2.25
80	✳ ⊙ 2.65
1 kor.	⊙ 2.75
2 „	✳ 1.75
dopłatne	
5 hal.	⊙ 3.40
15 „	✳ ⊙ 1.75

15 hal. oryg. arkusz 40 sztuk dla specjalistów tylko **65.**—

Inne wartości, do najrzadszych, błędnodruki: cienkie z itd. na zapytanie.

Każdy Polak-Filatelista kompletuje najpierw znaczki Polskie!

ILUSTROWANE WIADOMOŚCI FILATELISTYCZNE

MIESIĘCZNIK

POŚWIĘCONY SPRAWOM FILATELISTYKI

Prenumerata: kwartalna 1.50, półroczna 2.75, roczna 5.50, zagranica cały rok zł 7.—

Wszelkie wpłaty za prenumeratę należy uiszczać zapomocą pocztowych przekazów rozliczeniowych z dopiskiem: ADMINISTRACJA „IL. WIAD. FIL." — kartoteka № 80

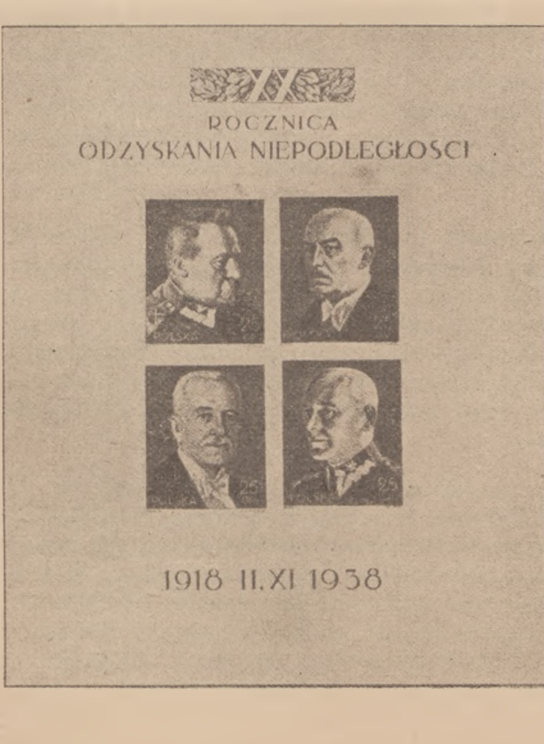
Korespondencję dotyczącą Redakcji i Administracji „Il. Wiad. Fil." należy nadsyłać oddzielnie. Rękopisów nie zwracamy. Artykułów nie honorujemy.

Nr 86 LISTOPAD 1938 Rok VIII

W dwudziestą rocznicę odzyskania Niepodległości

W dwudziestą rocznicę odzyskania Niepodległości Poczta Polska wydała nową serię znaczków pocztowych o motywach historycznych. Znaczki wykonane będą na papierze białym systemem stalorytniczo wklęsłodrukowym w wymiarze $25^1/_2$ mm x 31, 25mm.

Kiedy ogląda się kolejno wszystkie wartości, to już na pierwszy rzut oka można powiedzieć, że pod względem artystycznego wykonania rysunków, seria ta wysunie się na czołowe miejsce z pośród wszystkich dotychczasowych wydań. Również w zagranicznych znaczkach nie znajdziemy analogicznego wydania, które w tak wysoce artystyczny sposób przedstawiłoby obrazowo w skrótach historię narodu, jak to właśnie przedstawia mająca się ukazać seria historię Polski.

Serię znaczków rozpoczyna czworoblok złożony ze znaczków wartości 25 gr, przedstawiających pierwszego Marszałka Józefa Piłudskiego oraz pierwszego

Prezydenta Odrodzonej Polski Gabriela Narutowicza tudzież obecnego Prezydenta I. Mościckiego i obecnego Marszałka Polski Edwarda Śmigłego-Rydza. Bloczek ten zostanie wydany w kolorze fioletowym. Następnie ukaże się 13 wartości znaczków obiegowych oraz 4 wartości dla Poczty Polskiej w Gdańsku.

Omówmy więc pokrótce poszczególne wartości.

5 gr — Bolesław Chrobry — Gniezno — rok 1000, znaczek w kolorze ceglastym. Znaczek wyobraża spotkanie Bolesława Chrobrego z cesarzem niemieckim Ottonem, który odbył tegoż roku pielgrzymkę do grobu św. Wojciecha w Gnieźnie. Pielgrzymka ta była równocześnie podróżą dyplomatyczną. Bolesław Chrobry otrzymał wówczas w darze od cesarza Ottona włócznię św. Maurycego i dwa gwoździe z Krzyża św. (niosą pacholęta na lewo). Postać św. Wojciecha przedstawiona została symbolicznie jako tło porozumienia dwóch monarchów.

10 gr — Kazimierz Wielki — Kraków — znaczek w kolorze zielonym. Znaczek przedstawia słynnego Wierzynka witającego chlebem i solą u progu swego domu w Krakowie Kazimierza Wielkiego i jego gości, monarchów sąsiednich np. Ludwika Węgierskiego, cesarza Karola VI, króla Cypru Piotra. Reszta gości na drugim planie. W głębi sylwetka ówczesnego Wawelu.

15 gr — Władysław Jagiełło i Jadwiga — znaczek w kolorze czerwonobrązowym. Na znaczku widzimy Władysława Jagiełłę w majestacie królewskim u stóp którego leży szyszak krzyżacki i słynne dwa miecze ofiarowane królowi przed bitwą grunwaldzką przez Krzyżaków. Jadwiga oddaje wraz z aktem darowizny szkatułę z kosztownościami rektorowi uniwersytetu krakowskiego, w głębi dziedziniec Biblioteki Jagiellońskiej, ówczesnego uniwersytetu.

20 gr — Kazimierz Jagiellończyk — rok 1447-1492 znaczek w kolorze seledynowym. Rysunek przedstawia Kazimierza Jagiellończyka na tronie, który opiera się o zarys Polski ówczesnej w użytej jako tło mapie. Widoczna tu jest rozległość terytorialna Polski sięgająca od morza Bałtyckiego do Czarnego. Postać króla wraz z tronem opracowana została na podstawie jego pieczęci majestatowej i sarkofagu dłuta Wita Stwosza.

25 gr — Zygmunt August — Unia Lubelska rok 1569 — znaczek w kolorze ciemnofioletowym. Rysunek przedstawia moment idealnie ujętego zaprzysiężenia Unii, której akt trzyma Zygmunt August. Z lewej strony przysięga magnat polski, za nim biskup odczytuje rotę przysięgi. Na prawo składa przysięgę rycerz litewski, a za nim kardynał Hozjusz błogosławi sprawie. Zygmunt August wyobrażony jest na tle godeł Polski i Litwy.

30 gr — Stefan Batory — Wielkie Łuki 1580 znaczek w kolorze czerwonym. Rysunek wyobraża chwilę, kiedy Stefan Batory wyraża uznanie dla chłopa Kacpra Wielocha z piechoty łanowej, który w czasie zdobywania Wielkich Łuków odznaczył się dzielnością i odwagą podpalając częstokół twierdzy. Za ten czyn Batory nadał mu szlachectwo i nazwisko Wielkołuki.

45 gr — Żółkiewski i Chodkiewicz — znaczek w kolorze stalowym. Rysunek utrzymany jest w typie barokowych winiet książkowych. W środku herb Wazów, przed nim na poduszce insygnia carskie (mitra, jabłko i berło) dla upamiętnienia historycznego faktu ofiarowania tronu carskiego królewiczowi Władysławowi, co nie doszło do skutku z powodu polityki Zygmunta III.

50 gr — Jan III Sobieski — Wiedeń rok 1683 znaczek w kolorze czerwonofioletowym. Rysunek przedstawia moment wjazdu króla Jana III do oswobodzonego Wiednia, kiedy to wedle współczesnych relacyj, ludność z entuzjazmem witała zbawcę cisnąc się doń, całując stopy i strzemiona zwycięzcy.

55 gr — Konstytucja 3 Maja 1791 — znaczek w kolorze niebieskim. Rysunek przedstawia symboliczne zjednoczenie trzech stanów: chłopskiego, mieszczańskiego i szlacheckiego. Każdy ze stanów przedstawiony jest przez typową postać chłopa, mieszczanina i szlachcica. Jako tło użyte zostały odpowiednie emblematy dla każdej postaci tj. pług, waga i oręż. Całość ujęta jest w rulon aktu konstytucyjnego.

75 gr — Dąbrowski, Kościuszko, Poniatowski znaczek w kolorze oliwkowym. Rysunek przedstawia trzech bohaterów na tle wojsk. Na skutek konieczności połączenia trzech postaci, które w historii działały osobno, rysunek nosi charakter symbolu wojowników o Niepodległość Państwa Polskiego.

1 zł — Powstanie Listopadowe 1830-1831 — znaczek w kolorze pomarańczowym. Rysunek przedstawia symbolicznie nastrój jaki panował podczas wybuchu powstania w noc listopadową z zaakcentowaniem głównie żołnierzy, którzy wykazali swą sprawność w przeciwieństwie do niedołężnych wodzów. Stąd na znaczku nie ma żadnej postaci historycznej, poza postacią oficera, którym może być Wysocki. Honor żołnierski wyobraża sztandar 4 pułku.

2 zł — Romuald Traugutt 1963/4 — znaczek w kolorze amarantowym. Rysunek przedstawia postać Romualda Traugutta w stylu dzieł Grottgerowskich obok walczących powstańców w lasach pińskich w r. 1863/4.

3 zł — Pierwszy Marszałek Polski Józef Piłsudski — znaczek w kolorze granatowym. Rysunek przedstawia postać Józefa Piłsudskiego na tle akcji bojowej symbolizującej czyn wyzwoleńczy.

Oprócz tego ukażą się cztery znaczki dla poczty polskiej w Gdańsku i to wartości 5, 15, 25 i 55 gr. Wszystkie o jednakowym rysunku w kolorach identycznych z kolorami odpowiednich wartości serii obiegowej. Rysunek przedstawia fragment portu gdańskiego z XVI wieku. Na pierwszym planie widzimy postacie szlachciców polskich w chwili zawierania przez nich transakcji sprzedaży zboża mieszczaninowi gdańskiemu.

Jesteśmy przekonani, że ogół filatelistów odniesie się z pełnym uznaniem dla inicjatywy Ministerstwa Poczt i Telegrafów, które zdecydowało się na wydanie tak pięknej serii znaczków. Nie możemy również powstrzymać się od wyrażenia podziwu dla talentu artysty p. W. Boratyńskiego, który jest autorem 12 projektów rysunków oraz artystów p. Z. Rozwadowskiego (znaczek 3 zł) i M. Wątorka (znaczek 2 zł).

Szkoda tylko, że nasze reprodukcje nie wykazują takiej czystości. która oddałaby rzeczywiste piękno znaczków, jednakże nie mogliśmy korzystać jeszcze z autentycznych znaczków i klisze sporządziliśmy tylko z odbitek drukowanych, co prosimy uwzględnić przy ocenie wyglądu ilustracyj.

Do wiadomości ogółu filatelistów możemy również podać, że czas obiegu wymienionych znaczków nie został ograniczony.

Ciekawy dokument

Wszystkim czytelnikom naszym wiadomo, że lot „GWIAZDY POLSKIEJ" do stratosfery nie udał się z powodu katastrofy przed startem. Trzeba było jednakże załatwić korespondencję, którą miał zabrać ze sobą balon i dlatego powstały całostki z nieudałego lotu stratosferycznego tudzież znaczki kasowane okolicznościowym stemplem. Reprodukcje nasze przedstawiają w pomniejszeniu właśnie taką całostkę zaopatrzoną różnymi stemplami oraz kasownik okolicznościowy.

NOWOŚCI

EUROPA

ALBANIA. W dniu 30 września br. z okazji 10-lecia istnienia królestwa, ukazały się znaczki pamiątkowe.

Znaczki opłaty (pamiątkowe):

1 q — purpurowy
2 „ — czerwonopomarańczowy
5 „ — zielony
10 „ — czerwonawobrunatny
15 „ — karminowy
20 q — zielonkawołupkowy
25 „ — niebieski
30 „ — fioletowy
50 „ — fioletowoczarny
1 fr. — czarnozielony

Poza tym ukazał się bloczek w nakładzie 40.000 sztuk złożony z 3 znaczków t. j. 30, 20 i 15 q wyżej opisanej serii. Na marginesie górnym bloczka znajduje się napis „I. Shtatuer 1928 — 1938", a na dolnym „10 vietori i Shpallies se Mbretnis".

BELGIA. Opłatny znaczek za 50 c zaopatrzono odpowiednim nadrukiem, zamieniając go na urzędowy.

Znaczek urzędowy:

50 c — niebieski

DANIA: Z okazji wystawy filatelistycznej, która odbyła się 2 sierpnia w Slagelse znaczek obiegowy za 5 öre, otrzymał nadruk: „D. F. U. FRIM — UDST 1938" i sprzedawano go zawsze w parce z takimże znaczkiem bez nadruku.

Znaczek opłaty (okolicznościowy):

5 öre — trawiastozielony

FINLANDIA. Z okazji 300-lecia poczty fińskiej ukazała się seria znaczków pamiątkowych, punktualnie w dniu 6 września.

Znaczki opłaty (pamiątkowe):

50 c — zielony
$1^1/_4$ mk. — niebieski
2 mk. — cynobrowy
$3^1/_2$ mk. — czarnołupkowy

FRANCJA. Z okazji 50-lecia odkrycia radu wydano znaczek pamiątkowy przedstawiający Piotra Curie i Marię Curie-Skłodowską.

Znaczek opłaty (pamiątkowy):

1.75 fr. + 50 c — niebieski

Obok reprodukujemy znaczek opisany w poprzednim numerze.

BUŁGARIA. Z okazji 20-lecia panowania cara Borysa ukazała się seria znaczków pamiątkowych.

Znaczki opłaty (pamiątkowe):

1 L — zielony	7 L — ultramaryna ciemny
2 L — brunatnokarminowy	14 L — lila
4 L — brunatny	

GDAŃSK. Z nowym znakiem wodnym przedstawiającym swastykę ukazały się 3 wartości znaczków opłaty:

Znaczki opłaty:

5 fen. — pomarańczowy
25 fen. — czerwony
40 fen. — niebieski

HISZPANIA. — RZĄD NARODOWY. Znaczek 30 c z Izabelą został wydany obecnie o nieco zmienionym rysunku.

Znaczek opłaty:

30 c — czerwony

Z okazji II rocznicy istnienia rządu narodowego ukazała się seria znaczków pamiątkowych.

Znaczki opłaty (pamiątkowe):

15 c — niebieskozielony	30 c — niebieski
25 c — czerwony	1 p — brunatny

JUGOSŁAWIA. Z okazji zawodów sportowych na Bałkanach wydano tu serię znaczków okolicznościowych.

Znaczki opłaty (okolicznościowe):

50+50 d — brunatnopomarańczowy
1+1 d — niebieskozielony
1.50+1.50 d — czerwonolila
2+2 d — szaroniebieski

Oprócz tego wydano znaczki z dopłatą na pomoc dzieciom.

Znaczki opłaty (dobroczynne):

50+50 p — ciemnonieb.
1.50+1.50 d - pomarańczowoczerwony
1+1 d — ciemnoziel.
2+2 d — karmin.-lila

LIECHTENSTEIN. Dla uczczenia pamięci księcia Franciszka I zmarłego w dniu 25 lipca ukazał się w dn. 15 sierpnia znaczek żałobny za 3 fr., który przedstawia ten sam rysunek co w roku 1933 lecz jest zaopatrzony na marginesie żałobną obwódką.

Z okazji III. Krajowej Wystawy Filatelistycznej, która odbyła się w dniach od 30. 7. — 30. 8. 1938 w Vaduz, ukazał się bloczek składający się z 4 znaczków, przedstawiających popiersie kompozytora Rheinbergera. Na marginesie górnym i dolnym są odpowiednie napisy.

Znaczek opłaty (pamiątkowy):

4 × 50 rap. — granatowy

GRECJA. Znaczek dopłatny zamieniono na lotniczy przez zaopatrzenie go nadrukiem czerwonym przedstawiającym samolot.

Znaczek lotniczy:

50 L — jasnobrunatny

Oprócz tego obiegowy znaczek za 5 L. z r. 1927 zaopatrzono nadrukiem: „PRONOIA"

Znaczek opłaty:

10 L — niebieskozielony i czerwonobrunatny

Znaczek opłaty (z dopłatą):

5 L — zielony

NIEMCY. W dniu partii narodowo-socjalistycznej ukazał się znaczek okolicznościowy z podobizną kanclerza Hitlera.

Znaczek opłaty (pamiątkowy):

6+19 fen. — ciemnozielony

Poza tym ukazała się seria znaczków z dopłatą przedstawiających gmach teatru w Saarbrücken.

Znaczki opłaty (dobroczynne):

6+4 fen. — zielony   12+8 fen. — karminowy

SZWAJCARIA. Z obiegowej serii wydanej w dniu 17 września 4 wartości ukazały się w odmiennym wykonaniu, i to: 20 rap. (przedstawia kościół z Castaguolo nad Lugano) oraz 3, 5 i 10 fr. obecnie wydane z historycznymi motywami.

Znaczki opłaty:

20 rap. — karminowy
3 fr. — czerwonobrunat.
5 fr. — granatowy
10 fr. — zielonooliwkowy

Oprócz tego z okazji wystawy filatelistycznej, która odbywała się w dn. 17 - 25 września 1938 i 25-lecia szwajcarskiej poczty lotniczej ukazał się bloczek, który przedstawia nasza reprodukcja.

Znaczek opłaty (pamiątkowy):

2 × 20 c — karminowy
10/65 c — ciemnonieb. na szaronieb.

WĘGRY. Z okazji 400-lecia uniwersytetu w Debreczen, wydano serię znaczków pamiątkowych.

Znaczki opłaty (pamiątkowe):

6 f — ciemnozielony   20 f — karminowy
10 f — oliwkowy   32 f — czerwonobrunatny
16 f — ciemnofioletowy   40 f — niebieski

ZAMORZE.

AFRYKA POŁUDNIOWA. Znaczek za 6 d zamieniono na urzędowy przez zaopatrzenie odpowiednim nadrukiem.

Znaczek urzędowy:
6 d — pomarańczowy i zielony

ARGENTYNA. Z okazji 50-rocznicy śmierci Don Domingo Faustino Sarmiento ukazała się seria znaczków pamiątkowych.

Znaczki opłaty (pamiątkowe):
3 c — zielony
5 c — czerwony
15 c — niebieski

AUSTRALIA. W dniu 1 września wydano nowy znaczek przedstawiający pancernika.

Znaczek opłaty:
9 d — szary

CHILE. Nowowydany znaczek za 1.80 p. przedstawia wulkan Osorno.

Znaczek opłaty:
1.80 p — niebieski

GWALIOR. Dwa znaczki opłatne Indyj ang. zaopatrzono nadrukiem „GWALIOR".

Znaczki opłaty:
1/2 a — czekoladowy
4 a — ciemnobrunatny

HAITI. Dla upamiętnienia 150-rocznicy konstytucji Stanów Zjednoczonych wydano tu również znaczek okolicznościowy.

Znaczek opłaty (pamiątkowy):
50 c — niebieski

IRAK. Ostatnio wydaną serię uzupełniono nową wartością.

Znaczek opłaty:
1 f — lila

KANADA. Nowowydany znaczek 10 c przedstawia kaplicę w Ottawie.

Znaczek opłaty:
10 c — karminoworóżowy

KOLUMBIA. Z okazji 400-lecia istnienia Bogoty wydano serię znaczków pamiątkowych.

Znaczki opłaty (pamiątkowe):
1 c — żółtozielony
2 c — karminowy
5 c — czarny
10 c — sepia
15 c — niebieski
20 c — różowolila
1 p — brunatny

KOCZIN. Znaczki za 2 i 3 a z roku 1933 wydano w odmiennych kolorach.

Znaczki opłaty:
2 a — szary
3 a — ceglastoczerwony

LIBAN. Z powodu podwyżki opłat znaczków pocztowych wydano nową serię.

Znaczki opłaty:
2.50/ 4 p — czarnobrunatny
7.50/ 50 p — żółtozielony
7.50/100 p — czarny
12.50/700 p — niebieskołupkowy

NABHA. Znaczki Indyj Brytyjskich zaopatrzono odpowiednim nadrukiem.

Znaczki opłaty:
9 p — zielony
1 a — czerwony

RUANDA — URUNDI. Nowowydany znaczek za 5 c posiada ten sam rysunek co znaczki z r. 1931.

Znaczek opłaty:
5 c — czerwonolila

REPUBLIKA DOMINKAŃSKA. Serię znaczków lotniczych uzupełniono nową wartością.

Znaczek lotniczy:
10 c — zielony

SALWADOR. W 100-rocznice śmierci Jose Simon Cana ukazała się pamiątkowa seria znaczków lotniczych.

Znaczki lotnicze (pamiątkowe):
15 c — pomarańczowy
20 c — zielony
30 c — brunatny
1 col — czarny

VENEZUELA. Znaczki z serii obrazkowej zostały wydane w odmiennych kolorach.

Znaczki opłaty:
5 c — zielony
15 c — oliwkowozielony
25 c — ciemnoniebieski
40 c — czarny
50 c — fioletowy
1 b — czarny

Oprócz tego w dniu święta pracy ukazał się znaczek okolicznościowy.

Znaczek opłaty (okolicznościowy).
25 c — niebieski

WYSPY BAHRAIN. Znaczek Indyj ang. zaopatrzono odpowiednim nadrukiem.

Znaczek opłaty:
3 a 6 p — niebieski

Marian Kościelniak — Łódź.

Kto ma rację?

Bloki wydane z okazji pobytu w Polsce króla Karola, które dalej będę nazywał blokami „trio", będące swego czasu tematem dość wzmożonej polemiki filatelistycznej, a nawet i niefilatelistycznej, dają obecnie nowy temat zainteresowań — zgoła odmiennej natury.

Jak to jest rzeczą ogólnie znaną, motywy rysunkowe bloków „trio" przedstawiające obu polskich Marszałków i Prezydenta są powtórzeniem obiegowych podówczas wartości 25, 50 gr i 1 zł. Jeżeli chodzi o wartość 25 gr, to zastosowano tu jedynie odmianę barwy. Wartość 50 gr nie różni się zewnętrznie niczym od ówczesnej wartości obiegowej, a wartość 1 zł różni się rodzajem papieru, ponieważ w blokach stosowano papier gładki w przeciwieństwie do obiegowych znaczków, które posiadały papier prążkowany pionowo i poziomo. Zaznaczam, że porównuję tu wyłącznie różnice wzrokowo łatwo dostrzegalne z uwagi na istotę treści niniejszego artykułu. Tak przeto w ogólnym zarysie przedstawiałaby się charakterystyka porównawcza znaczków obiegowych powtórzonych w blokach „trio".

W międzyczasie zostały wycofane z obiegu wartości 50 gr i 1 zł o tych samych motywach rysunkowych, co odpowiednie wartości w blokach „trio". To zarządzenie Min. P. i T. spowodowało tak rozmaitą interpretację przez funkcjonariuszów polskiej poczty, że filatelistyka ma prawo domagać się od właściwych władz pocztowych sprecyzowanego wyjaśnienia, które pozwoliłoby wreszcie na zorientowanie się ogółu filatelistów w możliwościach użytkowania bloków „trio" do opłat pocztowych.

Wywody interpretacyjne poszczególnych urzędów pocztowych, kierujących się różnymi przesłankami przy kwalifikowaniu bloków „trio" użytych do opłat pocztowych, są tak różnorakie, że choćby dla przykładu należy ich kilka przytoczyć.

Urząd pocztowy Łódź 1 — jako urząd nadawczy oświadcza się przeciw przyjmowaniu bloków „trio" jako frankatury (wartość 50 gr i 1 zł) wychodząc z założenia, że znaczki obiegowe w nich zawarte zostały wycofane z obiegu. Ten sam urząd pocztowy jako urząd oddawczy kwalifikuje wartości wszystkie, a więc 25, 50 gr i 1 zł, jako właściwe, tak bowiem należy rozumieć fakt doręczania bez dopłat listów zwykłych i poleconych, opłacanych ćwierć i półblokami „trio". Poza tym ze znanych mi urzędów bloki „trio" (ćwierćbloki, półbloki i pełnobloki) jako opłatę dopuszczalną do obiegu kwalifikują urzędy we Lwowie i Trzebini, przyjmując pocztę frankowaną tymi wartościami bez żadnych zastrzeżeń. Wedle posiadanych przeze mnie informacji, ciekawe stanowisko zajął jeden z urzędów pocztowych miasta wojewódzkiego, który kwalifikuje jako prawną opłatę pocztową tylko pełne bloki, jeżeli filatelista opiera się przy tego rodzaju frankaturze. Urząd pocztowy na wystawie filatelistycznej w W-wie dopuszczał tylko opłatę 25 gr jako prawną i obowiązującą.

Ten stan rzeczy, pomijając już fakt, że może spowodować w niejednym wypadku bardzo poważne incydenty między ludźmi z obu stron okienka pocztowego, rzuca przede wszystkim niewłaściwe światło na działalność poczty, która, skądinąd rzecz biorąc, tak chlubnie pracuje. Z naszej strony uważamy należy podkreślić, że bloki „trio" zostały wprowadzone do obiegu specjalnym zarządzeniem Min. P. i T., które dotychczas nie zostało jeszcze odwołane, a więc

znaczki te nie są wycofane z obiegu. Było jedynie zarządzenie o wycofaniu z obiegu luźnych znaczków o podobnych rysunkach i nie można rozumieć, że obejmuje ono właśnie i bloki „trio", chyba, że zostanie rozciągnięte na niektóre wartości bloków, czego jeszcze dotychczas nie było.

Najwłaściwszym byłoby, jak się nam filatelistom wydaje, wyjaśnienie Min. P. i T., że bloki „trio" użyte w całości względnie w dowolnych częściach są ważne, a cechą rozpoznawczą byłby margines usuwający wszelkie wątpliwości, ponieważ tego rodzaju opłaty nie możnaby indentyfikować z wycofanymi z obiegu wartościami wydań poprzednich.

Od Redakcji.

W związku z powyższym artykułem umieszczamy poniżej w dosłownym brzmieniu odpis okólnika z nr 13 Dziennika Urzędowego Ministerstwa P. i T. z dnia 28 czerwca 1937 r., oraz wyjątki z zarządzenia Ministra Poczt i Telegrafów z d. 17 września 1937 r. o wycofaniu z obiegu znaczków i kartek pocztowych, dotyczące omawianego przedmiotu (Dziennik Taryf p. t. i r. nr. 11 z dnia 29. IX. 1937 r.)

Wprowadzenie do sprzedaży bloków ze znaczkami pocztowymi.

Ministerstwo Poczt i Telegrafów wprowadza z dniem 30 czerwca 1937 r. do sprzedaży następujące bloki ze znaczkami pocztowymi:

1. blok z czterema znaczkami opłaty wartości 25 gr z podobizną Marszałka Polski Smigłego-Rydza; blok ten w wymiarze 125x102 mm składa się z czterech znaczków opłaty wartości 25 gr rozmieszczonych w dwóch rzędach po dwa znaczki. Rysunek i wymiar znaczków tych odpowiada opisowi podanemu w zarządzeniu Ministra Poczt i Telegrafów z dnia 25 czerwca 1937 r. (Dz. Taryf p. t. i r. Nr 7, poz. 9) z tą różnicą, że kolor znaczka jest brązowy. Perforacja dokonana jest w obrębie znaczków. Znaczki wytłoczone są na papierze białym podgumowanym bez znaków wodnych. Na górnej płaszczyźnie bloków z prawej strony znajduje się godło Rzeczypospolitej Polskiej, z lewej strony godło Królestwa Rumunii, a w środku między godłami umieszczone są daty 26. VI.—1. VII. 1937 w dwóch wierszach poziomych Nadruk wykonany jest w kolorze czerwonym.

Cena tego bloku wynosi 1 zł.

2. blok z czterema znaczkami opłaty, wartości 50 gr z podobizną Pierwszego Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego; blok ten o wymiarze 125x102 mm składa się z czterech znaczków pocztowych opłaty, wartości 50 gr z podobizną Pierwszego Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego, rozmieszczonych w dwóch rzędach po dwa znaczki. Rysunek i wymiar znaczków tych odpowiada opisowi podanemu w zarządzeniu Ministra Poczt i Telegrafów z d. 23. III. 1928 r. (Dz. Urz. Min. P. i T. Nr 10, poz. 43) z tą różnicą, że kolor znaczków jest ciemnoniebieski. Perforacja dokonana jest w obrębie znaczków. Znaczki wytłoczone są na papierze białym podgumowanym, bez znaków wodnych. Na górnej płaszczyźnie bloku znajduje się z prawej strony godło Rzeczypospolitej Polskiej, z lewej strony — godło Królestwa Rumunii, a w środku między godłami umieszczone są daty 26. VI.—1. VII. 1937 w dwóch wierszach poziomych. Nadruk wykonany jest w kolorze czerwonym.

Cena tego bloku wynosi 2 zł.

3. blok z czterema znaczkami opłaty, wartości 1 zł z podobizną Prezydenta Rzeczypospolitej Ignacego Mościckiego; blok ten o wymiarze 125x102 mm składa się z czterech znaczków pocztowych opłaty, wartości 1 zł z podobizną Prezydenta Rzeczypospolitej Ignacego Mościckiego, rozmieszczonych w dwóch rzędach po dwa znaczki. Rysunek i wymiar znaczków odpowiada opisowi podanemu w zarządzeniu Ministra Poczt i Telegrafów z dnia 29. V. 1936 r. (Dz. Taryf p. i t. Nr 6, poz. 15) z tą różnicą, że kolor znaczków jest szaro-stalowy. Perforacja dokonana jest w obrębie znaczków. Znaczki wytłoczone są na papierze białym podgumowanym, bez znaków wodnych. Na górnej płaszczyźnie bloku z prawej strony znajduje się godło Rzeczypospolitej Polskiej, z lewej strony — godło Królestwa Rumunii, a w środku między godłami umieszczone są daty 26. VI.—1. VII 1937 w dwóch wierszach poziomych. Nadruk wykonany jest w kolorze czerwonym.

Cena tego bloku wynosi 4 zł.

Bloki powyższe będą w sprzedaży aż do odwołania we wszystkich urzędach pocztowych I, II i III klasy.

Nr PZ 230 37 z dnia 25 czerwca 1937 r.

Zarządzenie Ministra Poczt i Telegrafów

z d. 17 września 1937 r. o wycofaniu z obiegu znaczków i kartek pocztowych.

Na podstawie artykułu 22 ust. 1 ustawy z dnia 3 czerwca 1924 r. o poczcie, telegrafie i telefonie (Dz. U. R. P. z 1933 r. Nr 63, poz. 481) zarządzam, co następuje:

§ 1 wycofuje się z obiegu następujące znaczki i kartki pocztowe:

a) znaczki pocztowe

1. wartości 50 gr z podobizną Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego, wprowadzone do obiegu rozporządzeniem Ministra Poczt i Telegrafów z dnia 23 marca 1928 r. (DZ. U. R. P. Nr 50, poz. 485)

. . . .

. . . .

7. wartości 1 zł z podobizną Prezydenta Rzeczypospolitej Prof. Dra Ignacego Mościckiego, wprowadzone do obiegu zarządzeniem Ministra Poczt i Telegrafów dnia 29 maja 1936 r. (DZ. Taryf p. t. i r. Nr 6, poz. 15)

. . . .

. . . .

§ 3 Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 15 listopada 1937 r.

Minister Poczt i Telegrafów
(—) E. Kaliński

Na temat znaczka 50 gr z podobizną Marszałka Piłsudskiego i znaczka 1 zł z podobizną Prezydenta Mościckiego w organach urzędowych Ministerstwa P. i T. innych wzmianek nie zauważyliśmy. Za całkiem uzasadnione uważamy nawiązanie do artykułu p. mec. Niklewskiego p. t. „Filatelista a prawo" z którego przytoczmy chociażby następujące zdania:

„Z wyłączności pocztowej państwa wynika także wyłączność prawna wydawania znaczków, druków pocztowych i t. p.

O tej materii traktuje szczegółowo artykuł 22 ustawy o poczcie, telegrafie i telefonie, przy czym artykuł 22 wypowiada zasadę, że Minister P. i T. ma wyłączne prawo wydawania znaczków pocztowych, nadruków pocztowych, nalepek i płatnych druków pocztowych i telefonicznych oraz oznaczenia ich wartości".

Kiedy teraz bierzemy pod uwagę okólnik Ministerstwa Poczt i Telegrafów mówiący o wprowadzeniu do sprzedazy bloków ze znaczkami pocztowymi podpisany znakiem „Nr PZ 230/37 z dnia 25 czerwca 1937 r.", nasuwa się pytanie dlaczego właśnie w tej formie została podana wiadomość w tej sprawie i dlaczego nie znajdujemy jasnego zarządzenia p. Ministra, jak to ma miejsce np. przy wycofaniu z obiegu interesujących nas wartości 50 gr i 1 zł.

Nie uważamy się jednakże za kompetentnych do rozwiązywania powyższych spraw, więc zebraliśmy tylko materiał i oddajemy w tej sprawie głos naszym czytelnikom, a przede wszystkim tym, którzy mogliby wypowiedzieć się w kwestiach prawnych.

Wskazanym byłoby również wyjaśnienie Ministerstwa P. i T., które może najlepiej przysłużyłoby się do usunięcia wszelkich wątpliwości.

Marian Nowina-Orlicki.

Poczta sowiecka w Armenii.

(Dokończenie)

Wobec stabilizacji waluty armeńskiej i pobierania opłat pocztowych w złocie, przedrukowano niektóre znaczki wydania ze stycznia 1922 r. cyfrą nowej wartości, ręcznym stemplem kauczukowym w czarnym i czerwonym kolorze, wskutek czego możemy zanotować następujące prowizoria:

					PRZEDRUK czarny ząbk.	PRZEDRUK czarny cięte	PRZEDRUK czerwony ząbk.	PRZEDRUK czerwony cięte
							X	X
1 na	1 r	szarozielony			X	X		X
2 na	2 r	czarnozielony			X	X		
3 na	3 r	czerwony				X		X
4 na	25 r	szarozielony	cyfra	gruba	X	X		
			cyfra	cienka		X		
			czwórka ㄣ			X		
5 na	50 r	czerwony	cyfra	cienka	X			
			„	gruba	X	X		
10 na	100 r	żółty	„	cienka		X		
15 na	250 r	niebieski				X		
20 na	500 r	lilabrunatny	cyfra	gruba		X		
		jasnobrunatny	„	cienka		X		
			„	gruba		X		
35 na	20000 r	czerwonokarminowy				X		
		lilakarminowy			X			
50 na	25000 r	niebieski	cyfra	gruba	X			
			„	cienka				X
50 na	25000 r	niebieski				X		X
50 na	25000 r	brunatny						X

Poza tym w maju 1922 r. przedrukowano znaczki drugiego definitywnego wydania znaczków armeńskich cyfrą nowej wartości w walucie złotej ręcznym stemplem kauczukowym czarną i fioletową farbą, wskutek czego powstały następujące prowizoria: a) przedruk w kolorze czarnym: 1 na 250 r szaroczarny, 1 na 250 r czerwony, 2 na 500 r czerwony, 3 na 500 r szaroczarny, 4 na 1000 r czerwony, 4 na 1000 r szaroczarny, 5 na 2000 r szaroczarny, 10 na 2000 r czerwony, 15 na 5000 r czerwony i 20 na 5000 r szaroczarny, b) przedruk w kolorze czerwonym: 3 na 500 r szaroczarny.

Wskutek znacznego zapotrzebowania znaczków niższych wartości zaszła potrzeba uzupełnienia zapasów, wskutek czego przedrukowano pozostałe zapasy pierwszego sowieckiego wydania dla Armenii nową wartością w walucie złotej. Przedruk uskuteczniono stemplami kauczukowymi, czarnym i czerwonym tuszem, wskutek czego powstały następujące prowizoria:

					PRZEDRUK czarny ząbk.	PRZEDRUK czarny cięte	PRZEDRUK czerwony ząbk.
1 na	250 r	niebieski	cyfra	cienka	X		X
			„	gruba	X		X
2 na	500 r	lilabrunatny	„	cienka	X	X	X
			„	gruba	X	X	
		jasnolila	„	cienka		X	
2 na	20000 r	czerwonokarmin.			X		
		lilakarminowy			X		

Wszystkie przedruki były uskuteczniane w walucie złotej, jednakże należność za sprzedawane znaczki była pobierana w papierowych rublach przeliczanych po kursie dnia. Wyszczególnione powyżej przedruki uskuteczniane ręcznym sposobem i różnymi stemplami są niejednakowe, odbite silniej lub słabiej w zależności od nałożonej farby, odbite nie całkowicie wskutek zużywania stempli, znajdują się w najrozmaitszych położeniach u dołu, u góry, z lewej lub prawej strony względnie pośrodku znaczków. Armeńskie znaczki przedrukowe są również masowo fałszowane, czy to znaczki przedrukowe, czy też bez przedruków. —

W roku 1923 okazał się tak katastrofalny brak znaczków niższych wartości, że aby temu zaradzić zmieniono wartości dwucyfrowe znaczków przedrukowych przez napisanie odręcznie litery „K" na drugiej cyfrze, wskutek czego zmniejszono wartość kilkakrotnie np. z 15-to kop. wartości zrobiono wartość 1 kopiejkową przez napisanie na piątce litery „K", z 20-to kop. zrobiono wartość 2 kopiejkową przez napisanio na zerze tej samej litery „K" i t. d. Wszystkie te napisy są uskuteczniane czerwonym lub fioletowym atramentem, można więc zanotować oryginalne w swoim rodzaju prowizoria:

1 K na 15 na 250 r niebies. zn. cięty napis czerw.
2 K na 20 na 500 r lilabrun. „ „ „ „
3 K na 35 na 20000 r czerw.karm. „ „ fiolet.
lilakarm. „ ząbk. „ „

Oprócz powyższych znaczków z napisem odręcznym 1 K czerwonym atramentem zmieniono też wartość znaczka 250-cio rublowego w kolorze niebieskim, lecz nie przedrukowanego cyfrą nowej wartości w walucie złotej, wskutek czego powstały prowizoria:

1 K na 250 r niebies. znaczki cięte i ząbk.

W początkach 1923 r. wydano dla Armenii nawe znaczki pocztowe wzorowane na tamtejszych motywach, drukowane sposobem litograficznym, papier i klej biały, ząbkowane $11^1/_2$ o następujących wartościach i wymiarach rysunku:

50 r	zielony i czerwony	23 × 29 mm
300 r	c.niebieski i żółty	27 × 35 mm
400 r	niebieski i różowy	26 × 34 mm
500 r	lila i jasnolila	27 × 34 mm
1000 r	niebieski i błękitny	26 × 35 mm
2000 r	czarny i szary	26 × 31 mm
3000 r	czarny i zielony	30 × 35 mm
4000 r	czarny i brunatny	26 × 31 mm
5000 r	czarny i czerwony	26 × 31 mm
10000 r	czarny i różowy	37 × 29 mm

Na znaczkach zreprodukowano: 50 r pięcioramienną gwiazdę sowiecką nad zaśnieżonymi górami kaukaskimi, 300 r w kole gwiazda pięcioramienna na tle gór, 400 r emblematy sowieckie młot i sierp wewnątrz gwiazdy pięcioramiennej, 500 r czaplę trzymającą w dziobie wstęgę z napisem agitacyjnym w języku armeńskim, 1000 r tamtejszego mieszkańca przeprawiającego się w czółnie przez rzekę, 2000 r postać mitologiczną przedstawiającą ptaka z głową kobiety, 3000 r siejącego chłopa, 4000 r promienistą gwiazdę sowiecką na tle krajobrazu górskiego, 5000 r kowala i wieśniaka kujących sierp i kosę, 10000 r orzącego parą wołów chłopa.

Również i te znaczki podobnie jak wszystkie znaczki armeńskie wykonane są prymitywnie i były drukowane w Krywaniu w państwowej drukarni, przy czym żadnych błędów drukarskich nie posiadają.

Ostatnim wreszcie wydaniem sowieckich znaczków w Armenii jest przedruk powyższego wydania nową wartością stemplami metalowymi i kauczukowymi. Przedruk dokonany jest w kolorze czarnym, fioletowym i czerwonym dwoma rodzajami stempli, z których jedne posiadały cyfry wąskie, a drugie szerokie wszystkie znaczki ząbkowane $11^1/_2$.

10000	na	50 r	ziel.-czerw.	cyfry	szerokie
				„	wąskie
15000	na	300 r	nieb.-żółty	„	szerokie
				„	wąskie
25000	na	400 r	nieb.-różowy	„	szerokie
				„	wąskie
30000	na	500 r	lila-jasnolila	„	szerokie
				„	wąskie
50000	na	1000 r	nieb.-błęk.	„	szerokie
				„	wąskie
75000	na	3000 r	czarny-ziel.	„	szerokie
100000	na	2000 r	czarny-szary	„	szerokie
				„	wąskie
200000	na	4000 r	czarny-brun.	„	szerokie
				„	wąskie
300000	na	5000 r	czarny-czerw.	„	szerokie
				„	wąskie
500000	na	10000 r	czarny-róż.	„	szerokie
				„	wąskie

Przedruki uskuteczniały się ręcznymi prymitywnymi stemplami metalowymi i kauczukowymi, wskutek czego jest dużo niedokładności. Przedruki zatym nie są odbite całkowicie, umieszczone w różnych miejscach znaczków, w najrozmaitszych położeniach jak np. z góry na dół, z dołu do góry, z lewa wskos, z prawa wskos, poziomo, pionowo itp.

ROZMAITOŚCI

Ś. p.
Mjr. Ksawery Eugeniusz Stefański

W dniu 24. VII. br. zmarł w Warszawie znany filatelista mjr. Ksawery Eugeniusz Stefański. Zmarły brał żywy udział w życiu stowarzyszeń i organizacji i od r. 1932 był prezesem Polskiego Tow. Filatelistów w Warszawie.

Cześć Jego pamięci!

Nadesłane uwagi

Już wkrótce poczta wycofuje z obiegu znaczki serii obrazkowej przedstawiające historyczne budowle i współczesne gmachy. Za całkiem więc słuszną uważamy uwagę jednego z naszych czytelników, który w interesie zbieraczy — aby ci jeszcze zawczasu mogli zaopatrzyć się w odmiany, przypomina, że:

Znaczek	nakład	ma format
25 gr — BELWEDER	I	$21\frac{1}{2}\times28\frac{3}{4}$ mm
25 gr — „	II	$22\frac{1}{2}\times29$ „
45 gr — PODHORCE	I	22×29 „
45 gr — „	II	$23\times29\frac{1}{4}$ „
50 gr — SUKIENNICE	I	$21\frac{3}{4}\times29$ „
50 gr — „	II	$22\frac{1}{2}\times29$ „
55 gr — BIBLJOTEKA	I	22×29 „
55 gr — „	II	$22\frac{1}{2}\times29\frac{1}{4}$ „
20 gr — KATOWICE	I	$22\times28\frac{1}{2}$ „
20 gr — „	II	$22\frac{1}{2}\times28\frac{1}{2}$ „

Oprócz tego zachodzą różnice w kolorze i ząbkowaniu i tak, jeżeli chodzi o II nakład, to znaczek 25 gr jest jaśniejszy i ma ząbkowanie skrzynkowe zamiast grzebieniowego. Również znaczek 45 gr II nakładu jest jaśniejszy i wykazuje te same różnice w ząbkowaniu, podobnie jak przy znaczku 50 i 55 gr. Znaczek 50 gr II nakładu jest jeszcze wyraźniejszy i ma kolor mocno stalowy, niezamglony a znaczek 55 gr z II nakładu jest trochę jaśniejszy. Poza tym należy przyjrzeć się jeszcze znaczkowi za 55 gr z Marszałkiem Śmigłym-Rydzem. Pierwszy bowiem nakład tego znaczka (w ilości zdaje się ca 2.000.000 sztuk) jest w kolorze jasnoniebieskim, drugi natomiast nakład został wykonany farbą ciemniejszą o silnie niebieskim natężeniu.

Drugi z czytelników doniósł nam w swoim czasie, że przy przeglądaniu szkartu znalazł dwa znaczki 5 fen i 3 10 fen na papierze przeświecającym z dwuliniowym czarnym nadrukiem:

„BEZAHLT-ZAPŁACONO", który znajduje się w podłużnym prostokącie o zaokrąglonych rożkach. Długość prostokąta wynosi 28,5 mm, wysokość 15,5 mm a długość wyrazu „BEZAHLT" $20\frac{1}{4}$ mm oraz długość wyrazu „ZAPŁACONO" $23\frac{1}{2}$-24 mm. Wysokość liter $4\frac{1}{2}$ mm. Wybitni znawcy i zbieracze lokalnych dopłat twierdzą, że to jest nadruk, używany w swoim czasie jako „DOPŁATA" w Brzeżanach.

Za powyższe uwagi składamy podziękowanie i prosimy wszystkich czytelników o nadsyłanie dalszych spostrzeżeń.

W sprawie stempli okolicznościowych.

Zamiłowanie do kolekcjonowania stempli i kasowników okolicznościowych, które zawinęło do nas z zachodu, ogarnia coraz więcej miłośników tego działu filatelistyki polskiej, co w pewnej mierze należy przypisać temu, że nasza poczta korzysta ze sposobności upamiętnienia każdego mniej lub więcej doniosłego zdarzenia specjalnym kasownikiem lub przynajmiej stempelkiem, umieszczanym obok normalnego datownika.

Nie mamy zamiaru krytykować celowości wprowadzania stempli okolicznościowych z okazji nie posiadających doniosłego znaczenia, musimy jednak zaznaczyć, że zbyt częste ukazywanie się stempli okolicznościowych w dodatku niezbyt fortunnie wykonanych i nie posiadających cech artystycznych, może z czasem zniechęcić zbieraczy tego działu do dalszego uzupełniania swoich zbiorów.

Najgłówniejszą zaś cechą ujemną wspomnianych stempli jest fakt ukazywania się ich w ostatnich czasach w kolorach nieprzepisowych, a mianowicie: czerwonych, zielonych, niebieskich, fioletowych i t p., sporządzonych przez pewne jednostki, dzięki ignoracji funkcjonarjuszów przy pomocy swoich poduszeczek do tuszu, w celach stwarzania rozmaitych rzadkości i „białych druków".

Chociaż większość poważnych zbieraczy patrzy na takie fabrykaty z zupełną obojętnością, na którą te dziecinne zabaweczki nie posiadające żadnej wartości najzupełniej zasługują, to jednak musimy stanowczo zaznaczyć, ze ukazywanie się tego rodzaju produktów prywatnej spekulacji w **niczym nie przysłuży się naszej poczcie,** a filatelistykę polską naraża zwłaszcza wobec zbieraczy zagranicznych, którzy otrzymując stempel okolicznościowy **w pięciu rozmaitych kolorach** muszą się do niego odnieść z rezerwą, a nawet mają wątpliwości, czy nie jest on całkiem produktem prywatnej spekulacji.

Zwracamy się przeto z apelem do Ministerstwa Poczt i Telegrafów, aby we własnym interesie zechciało położyć kres wszelkim machinacjom i stanowczo, pod groźbą surowych dochodzeń dyscyplinarnych zabroniło przy sporządzaniu odbitek stempli i datowników pocztowych, a szczególnie okolicznościowych, posługiwać się innym tuszem jak czarny, który jest przepisem przewidziany.

Nowe wydawnictwa

Nakładem Domu Filatelistycznego Jan Witkowski w Poznaniu ukazał się nowy album blanco do znaczków państw Europy. Album ten spięty systemem śrubowym i oprawny w płótno składa się ze 150 kart znanego formatu B 21 przyczym na każdej karcie u góry nad ramką z prawej strony znajduje się nadruk wymieniający nazwę państwa.

Na całość składa się:

15	kart z nadrukiem —	Austria
4	,, ,,	Anglia
1	,, ,,	Andora
1	,, ,,	Albania
6	,, ,,	Belgia
2	,, ,,	Bośnia i Hercegowina
3	,, ,,	Bułgaria
8	,, ,,	Czechosłowacja
2	,, ,,	Czarnogórze
4	,, ,,	Dania
2	,, ,,	Estonia
6	,, ,,	Francja
2	,, ,,	Finlandia
4	,, ,,	Gdańsk
3	,, ,,	Grecja
4	,, ,,	Hiszpania
4	,, ,,	Holandia
5	,, ,,	Jugosławia
2	,, ,,	Litwa
2	,, ,,	Liechtenstein
2	,, ,,	Luksemburg
2	,, ,,	Łotwa
1	,, ,,	Monaco
10	,, ,,	Niemcy
4	,, ,,	Norwegia
3	,, ,,	Portugalia
8	,, ,,	Rosja
6	,, ,,	Rumunia
4	,, ,,	Szwecja
4	,, ,,	Szwajcaria
2	,, ,,	Serbia
2	,, ,,	Saara
4	,, ,,	Turcja
8	,, ,,	Węgry
7	,, ,,	Włochy
2	,, ,,	Watykan
1	,, ,,	Wirtembergia

A więc w albumie tym nie ma kart z nadrukiem Polska, co oczywiście znajduje swoje wytłumaczenie w tym, że istnieją specjalne albumy tylko do znaczków polskich. Na uwagę zasługuje jeszcze to, że każdy w miarę potrzeby może sobie dokupić dowolną ilość kartek z nadrukiem państwa potrzebnego. Sądzimy, że album ten znajdzie wielu nabywców, bo z powodzeniem zastąpi drogie a niekompletne albumy zagraniczne. Cena wyżej opisanego albumu oznaczonego cechą B $^{21}/_{150}$ wynosi tylko zł 18.—

Nakładem wspomnianej firmy ukazał się jeszcze popularny albumik dla młodzieży do znaczków całego świata. Albumik ten w barwnej broszurowanej oprawie zawiera 60 kart **jednostronnie drukowanych**, na których zmieści się przeszło 1600 znaczków, a więc tyle ile przeciętnie wynoszą zasoby młodego filatelisty. Po skompletowaniu powyższego albumiku, każdy ma możność niejako przyjrzenia się światu poprzez znaczki pocztowe i stąd to pochodzi nazwa albumiku „ŚWIATOWID“. Cena niska bo tylko zł 1.65 umożliwi naszej młodzieży zaopatrzenie się w powyższy bez trudności.

Nowy znaczek

W dniu 11 listopada ukaże się jeszcze pocztowy znaczek wartości 25 gr dla upamiętnienia odzyskania Zaolzia. Rysunek ma przedstawiać symboliczną postać Polski oraz przekraczających obalony słup graniczny, górnika, górala i harcerza śląskiego na tle zarysów mapy R. P. Kolor znaczka będzie ciemnofioletowy.

Falsyfikatv

Pojawiły się znaczki z udolnie sfałszowanym nadrukiem „GORDON BENNETT“. Należy więc przy nabywaniu tych znaczków zachowywać dość dużą ostrożność. Zasadniczą różnicą nadruków tych jest, że na znaczku prawdziwym drukowano z matrycy, a fałszerstwa wykonywano bezpośrednio czcionkami, przez co kontury liter nadrukowanych są nieco węższe. Może się jednak znaleźć fałszerz, który precyzyjniej wykona lub wykonał „pracę“, więc naszym zdaniem bezpieczniej jest nabywać te znaczki tylko z pewnych rąk.

Godne uznania

W ostatnich dniach października br., redakcje wielu pism otrzymały z Ministerstwa P. T. formularze, które zawierały opis i reprodukcje znaczków mających ukazać się w dniu 11 listopada br. Inicjatorom tak pięknego gestu należy się najwyższe uznanie, ponieważ pierwszy raz u nas zastosowano to, co praktykuje się od lat w państwach o najwyższej kulturze gospodarczej.

Po otrzymaniu wymienionych formularzy, mogliśmy sporządzić klisze i dlatego artykuł wstępny jest ilustrowany.

Opis znaczków projektowanych przez p. Boratyńskiego, otrzymaliśmy bezpośrednio od autora, odnośnie pozostałych znaczków korzystaliśmy z wyżej cytowanego formularza.

Należy jeszcze podkreślić, że prawie wszystkie mające się ukazać znaczki są dziełem twórczym o głębokiej myśli, a pięknie skomponowane rysunki odznaczają się wysoką wartością artystyczną.

Ozdobne karnety

Ministerstwo Poczt i Telegrafów wydaje na dzień 11 listopada 1938 r. ozdobne karnety, które zawierać będą znaczki pocztowe „serii historycznej“ wprowadzone do obiegu z dn. 11 listopada 1938 r. z okazji 20-ej rocznicy odzyskania niepodległości.

Karnety estetycznie wykonane sporządzone ze sztywnego papieru zawierać będą następujące znaczki:

A) Czworoblok złożony z czterech znaczków wartości po 25 gr. z podobiznami Prezydenta R. P. G. Narutowicza, Prezydenta R. P. I. Mościckiego, Marszałków J. Piłsudskiego i E. Śmigłego-Rydza.

B) Znaczki pocztowe „serii historycznej“ w wartościach: 5, 10, 15, 20, 25, 30, 45, 50, 55, 75 gr. 1 zł. 2 i 3 zł.

C) Znaczki dla Poczty Polskiej w Gdańsku w wartościach: 5, 15, 25 i 55 gr.

Wymienione znaczki skasowane będą datownikiem okolicznościowym używanym wyłącznie w dn. 11 listopada b. r. przez U. p. Warszawa 1.

Karnety zawierające wyszczególnione znaczki skasowane datownikiem sprzedawane będą w cenie 11,50 plus 80 gr. za przesyłkę poleconą dla zamiejscowych.

Zamówienia oraz wpłaty należności za powyższe karnety przyjmować będzie do dn. 10 listopada b. r. urząd pocztowy Warszawa 1 (dział filatelistyczny). Zamówione karnety będą dostarczone najpóźniej do końca listopada 1938 r.

NUMIZMATYKA

Antoni Szczawiński — Toruń.

O monetach polskich.

(ciąg dalszy)

Rysunek 47 przedstawia figurę ludzką, zmierzającą się mieczem na lwa. W otoku litera M i po hebrajsku napis KHAMELECH (niby król).

Rysunek 48. Pomiędzy dwoma perełkowatymi liniami popiersie rycerza, twarzą wprost z chorągwią w ręku. Nad popiersiem hebrajskie litery. Waga 3 grany.

Rysunek 49. Popiersie rycerza z chorągwią w ręku obrócone twarzą do drugiego popiersia. Nad popiersiem hebrajskie litery.

Rysunek 50. Popiersie książęce z mitrą na głowie i berłem liliowym w ręku. Za popiersiem kilka hebrajskich liter. U góry hebrajski napis BRAHA (błogosławieństwo). Niektórzy znawcy języka hebrajskiego wyczytują z napisu MIESZKOH, drudzy TOMA (dobre).

Rysunek 51. W obwodzie figura (prawdopodobnie księcia) z mieczem w jednej ręce, zaś w drugiej przedmiotem podobnym do buławy lub tarczy na słupku. Z tyłu figury napis w języku hebrajskim BRAHA lub KRAK.

Rysunek 52. Popiersie książęce w hełmie twarzą wprost z palmą w ręce. W polu hebrajskie litery tworzą na jednych wyraz GNED, na innych znów DUK. Są egzemplarze tego typu beznapisowe. Stonczyński podaje, że Dr Bloch rabin poznański na tych brakteatach dopatrywał się skróconego imienia Jehowy.

Rysunek 53. Książęce popiersie w zbroi, z mieczem i chorągwią w ręku. W otoku cztery pojedyncze litery hebrajskie rozdzielone poprzecznymi kreskami. Z liter tych ułożono wyraz, na jednych GNEDZ, na drugich DUKES.

Rysunek 54. W podwójnym perełkowym obwodzie popiersie z koroną na głowie, przed nim coś w rodzaju rozgałęzionego drzewa. U dołu w języku hebrajskim BRAHA.

Rysunek 55. W środku pola brakteatu na pasie łukowato wygiętym w dół napis hebrajski BRAHA. Nad napisem popiersie książęce między dwiema wieżami. Na niektórych rysunek głowy, z rozpiętymi skrzydłami (podobny do anioła).

Znaczki polskie są najlepszą lokatą kapitału!

1934. Wystawa Toruń znaczek na oryg. liście lub pocztówce ze spec. kasownikiem pamiątkowym okazja (tylko spiesznie) zamiast zł 6.— tylko **4.50**

1935. Kopiec M. Piłsudskiego 15 i 25 gr. na oryg. pocztówce ze specjalnym kas. okolicznościowym tylko **—.90**

1934. 20 i 30 z przedrukiem na oryg. liście z okolicznościowym kasownikiem z datą otwarcia Chall. **2.50**
z p źniejszą datą **2.—**

GORDON BENNETT 30. VIII. 1936 30 i 55 gr. na oryg. liście z pięknym kasownikiem balonowym cena okazyjna tylko **3.75**

LITWA ŚRODKOWA

Piękna pamiątkowa seria 1921. 100 i 150 mk cięte
2 wart. zamiast 3.80 tylko **3.—**
(MICHEL mk 8.70)

POJEDYNCZE DOBRE WARTOŚCI
do uzupełnienia zbiorów i wymiany

Biały Krzyż 10 mk cięte
Mi. mk —.75 tylko **—.20**
Obrazkowe 10 mk ząbkowane
Mi. mk — 50 tylko **—.10**
Obrazkowe 20 mk cięte
Mi. mk —.40 tylko **—.15**
Dopłata 20 mk cięte
Mi. mk —.75 tylko **—.10**

Powyższe pojedyncze wartości oddajemy przy zamówieniu poszczególnych gatunków ponad 10 sztuk z 20% rabatem!

Czworobloki znaczków polskich posiadamy w wielkim wyborze, prosimy o listy braków

Błędnodruki
Odmiany
Specjalności
Oryginalne arkusze
Listy, itp.
ZNACZKÓW POLSKICH

są specjalnością naszej firmy. Prosimy poważnych reflektantów o podanie życzeń.

111 znaczków polskich każdy inny dla początkujących tylko **—.95**
porto —.25

NOWE DODATKI DO ALBUMÓW POLSKICH 1939

zawierające następujące nowe znaczki:

Prezydent 15 i 30 gr., konstytucja U.S.A., bloki wystawy 1938, blok stratosferyczny, seria historyczna, blok 20-lecia, Port Gdańsk, ostatnie nowości dopłatne,

ukażą się w połowie listopada.

Ceny następujące:

Do albumu	**P 11**	**zł 1.90** plus porto —.50
„ „	**P 16**	**zł —.75** plus porto —.25
„ „	**P 16**	**zł —.45** plus porto —.25

PROSIMY o WCZEŚNIEJSZE ZAMÓWIENIE

OKŁADKA SKÓRZANA z pierwszorzędnej skóry kozłowej nadająca się do albumów KA-BE lub blanco B 22 . . . zł 30.—
porto . . . „ 1.—

NAJWIĘKSZE PRZEDSIĘBIORSTWO BRANŻY FILATELISTYCZNEJ W POLSCE

DOM FILATELISTYCZNY JAN WITKOWSKI

POZNAŃ I., AL. MARCINKOWSKIEGO 7 — TEL. 27-81

Wielki wybór! **Skrytka Pocztowa 370 — P. K. O. 208.547** **Niskie ceny!**

Druk. „POL" POLSKA FABRYKA WYROBÓW PAPIEROWYCH Sp. z ogr. odp. Poznań, Strzelecka 31